

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.A"

گرایش:

مدیریت ورزشی

عنوان:

تدوین شاخص های استعدادیابی فوتبال و ارائه راهکارها برای پرورش استعدادها از نظر مربیان

رده های پایه استان تهران

استاد راهنما:

دکتر فریده اشرف گنجویی

استاد مشاور:

دکتر سید حمید سجادی هزاوه

پژوهشگر:

سجاد دوستداری خسروخانی

تابستان ۱۳۹۱

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY

Central Tehran Branch

Faculty of Physical Education and Sport Science

Thesis "M.A

On Sport Management

Subject:

Collection of Talent Identification Parameters in Football and strategy provide
for Nurturing football talents Of viewpoint leagues coaches base Tehran
Province.

Advisor:

Dr Faride Ashraf Ganjoui

Consulting Advisor

Dr S.Hamid Sajadi Hezaveh

By:

Sajad Doustdari Khosrokhni

Summer 2012

تشکر و قدردانی :

اساتید ارجمند سرکار خانم دکتر فریده اشرف گنجویی و جناب آقای دکتر سید حمید سجادی هزاوه به استناد آیه ی شریفه ی ۱۰ از سوره ی مبارکه ی فاطر که خداوند می فرماید "الیه یصعد الکلّم الطیب و العمل الصالح یرفعه" سخنان و کلام ارزشمند به سوی خدا صعود می کند و با ابدیت سنخیت پیدا کرده و همواره آثار خود را ظاهر می سازند؛ بسی شایسته است از تلاش های مداوم و کوشش های مستمر شما اساتید گرانقدر در اشاعه تعلیم و تربیت و بسط و توسعه ی علم و دانش و نیز از روشن رای و کارگشایی ثمربخش شما که با نکته های دلآویز و گفته های بلند، صحیفه های سخن را علم پرور نمود و همواره راهنما و راه گشای بنده در اتمام و اکمال پایان نامه بوده است در کمال امتنان و افتخار تقدیر و تشکر نماییم.

همیشه توسن اندیشه ات مظفر باد

معلما مقامت ز عرش برتر باد

تقديم به:

سپاس بيكران بر همدلي و همراهي و همگامي مادر دلسوز و مهربانم كه سجده ي ايثارش گل محبت را در وجودم پروراند و دامن گهر بارش لحظه هاي مهرباني را به من آموخت، به پاس قدرداني از قلبي آكنده از عشق و معرفت كه محيطي سرشار از سلامت و امنيت و آرامش و آسايش براي من فراهم آورده است، همدلي كه با واژه ي نجيب و مغرور تلاش، آشنائي دارد و تلاش راستين را مي شناسد و عطر رويائي آن را استشمام مي كند و مرا در راه رسيدن به اهداف عالي ياري مي رساند، همو كه حس تعهد و مسئوليت را در زندگي مان تلالويي خدايي داده است، اين پايان نامه تقديم همسر مهربانم مي گردد. همچنين از دختر دلبندم تشكر مي نمايم كه صبورانه و صادقانه من را همراهي نموده است تا بتوانم در كمال آرامش و آسايش به تهيه و تنظيم پايان نامه بپردازم.

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه و معرفی

۳	۱-۱-مقدمه.....
۴	۱-۲- مبانی نظری تحقیق.....
۵	۱-۳- لزوم استعدادیابی ورزش در سنین پایین.....
۶	۱-۴- اصول استعدادیابی.....
۷	۱-۵- وجوه مشترک استعدادیابی در جهان.....
۷	۱-۶- روش های استعدادیابی.....
۷	۱-۶-۱- استعدادیابی طبیعی یا غیر منظم.....
۷	۱-۶-۲- استعدادیابی علمی یا منظم.....
۸	۱-۷- الگو های علمی استعدادیابی.....
۸	۱-۷-۱- الگوی اول (سه مرحله ای).....
۹	۱-۷-۲- الگوی دوم (چهار مرحله ای).....
۹	۱-۷-۳- الگوی سوم (چهار مرحله ای).....
۱۰	۱-۸- معیارهای استعدادیابی در ورزش.....
۱۰	۱-۹- استعدادیابی عمومی و ویژه.....
۱۱	۱-۹-۱- روند استعدادیابی عمومی.....
۱۱	۱-۹-۲- روند استعدادیابی ویژه (تخصصی).....
۱۲	۱-۱۰- استعداد یک بعدی.....
۱۳	۱-۱۱- استعداد چند بعدی.....
۱۳	۱-۱۲- استعداد در یک ورزش.....
۱۳	۱-۱۳- استعداد در چند ورزش.....
۱۳	۱-۱۴- سن و استعدادیابی.....
۱۴	۱-۱۵- والدین و استعدادیابی.....
۱۵	۱-۱۶- معیارهای استعدادیابی در چند رشته ورزشی.....

۱۶	۱۷-۱- استعداد پیشرفت .....
۱۶	۱۸-۱- روش پرورش گلخانه ای استعدادها .....
۱۷	۱۸-۱- نمونه های از روش پرورش گلخانه ای استعدادهای ورزشی در ایران .....
۱۷	۱۸-۲- نواقص طرح پرورش گلخانه ای استعدادهای ورزشی در ایران .....
۱۷	۱۹-۱- پیشنهادهایی که برای طراحی یک نظام استعدادیابی ورزشی موفق لازم است .....
۱۹	۲۰-۱- فاکتورهای موفقیت برنامه استعدادیابی .....
۱۹	۲۱-۱- پیامدهای مثبت استعدادیابی .....
۲۰	۲۲-۱- بیان مسئله .....
۲۲	۲۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق .....
۲۲	۲۴-۱- هدف های تحقیق .....
۲۳	۲۴-۱- اهداف کلی .....
۲۳	۲۴-۲- اهداف ویژه .....
۲۳	۲۵-۱- پیش فرض های تحقیق .....
۲۳	۲۶-۱- محدودیت های تحقیق .....
۲۳	۲۶-۱- محدودیت های خارج از کنترل .....
۲۳	۲۶-۲- محدودیت های در کنترل محقق .....
۲۳	۲۷-۱- تعریف واژه ها و اصطلاحات .....
	فصل دوم: پیشینه تحقیقات
۲۶	۲-۱- مقدمه .....
۲۶	۲-۲- تاریخچه استعدادیابی .....
۲۷	۲-۳- استعدادیابی ورزشی در چند کشور منتخب .....
۲۷	۲-۳-۱- استعدادیابی ورزشی در آلمان شرقی .....
۲۸	۲-۳-۲- استعدادیابی ورزشی در شوروی سابق .....
۲۹	۲-۳-۳- استعدادیابی ورزشی در کانادا .....
۲۹	۲-۳-۴- استعدادیابی ورزشی در چین .....

۳۰	۲-۳-۵- استعدادیابی ورزشی در انگلستان.....
۳۱	۲-۳-۶- استعدادیابی ورزشی در استرالیا.....
۳۲	۲-۳-۷- استعدادیابی ورزشی در ایران.....
۳۴	۲-۴-۴- استعدادیابی فوتبال در چند کشور منتخب.....
۳۴	۲-۴-۱- استعدادیابی فوتبال در فرانسه.....
۳۴	۲-۴-۲- استعدادیابی فوتبال در آلمان.....
۳۸	۲-۴-۳- استعدادیابی فوتبال در انگلستان.....
۳۸	۲-۴-۴- استعدادیابی فوتبال در ایالات متحده آمریکا.....
۴۰	۲-۵- نمونه های دیگر از استعدادیابی در ورزش و فوتبال.....
۵۹	۲-۶- فلسفه کمیته جوانان فدراسیون فوتبال ایران در آموزش رده های پایه فوتبال.....
۵۹	۲-۶-۱- بازیکنان مبتدی ۹ تا ۱۱ سال.....
۵۹	۲-۶-۲- نونهالان ۱۲ تا ۱۵ سال.....
۶۰	۲-۶-۳- نوجوانان و جوانان ۱۶ تا ۱۹ سال.....
	فصل سوم: روش اجرای تحقیق
۶۳	۳-۱- روش تحقیق.....
۶۳	۳-۲- جامعه و نمونه آماری.....
۶۳	۳-۳- متغیرهای تحقیق.....
۶۶	۳-۴- ابزار و روش جمع آوری اطلاعات.....
۶۷	۳-۵- مقیاس اندازه گیری.....
۶۷	۳-۶- روش تجزیه و تحلیل آماری.....
۶۷	۳-۷- هدف های تحقیق.....
۶۷	۳-۷-۱- اهداف کلی.....
۶۷	۳-۷-۲- اهداف فرعی.....
۶۸	۳-۸- فرضیه های تحقیق.....
۶۸	۳-۹- واژه های کلیدی.....

فصل چهارم: یافته های تحقیق

- ۴-۱- توصیف داده های آماری مربوط به ویژگی های فردی و تخصصی..... ۷۰
- ۴-۲- توصیف داده ای آماری مربوط به روند استعدادیابی..... ۷۳
- ۴-۳- توصیف داده های آماری مربوط به شاخص های استعدادیابی..... ۸۶
- ۴-۴- تحلیل داده های آماری..... ۱۱۶

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۵-۱- خلاصه نتایج تحقیق..... ۱۳۲
- ۵-۱-۱- اطلاعات مربوط به آمار توصیفی داده ها..... ۱۳۲
- ۵-۱-۲- اطلاعات مربوط به روند استعدادیابی..... ۱۳۲
- ۵-۱-۳- اطلاعات مربوط به تعیین اولویت شاخص های استعدادیابی، راهکارها و مشکلات استعدادیابی..... ۱۳۴
- ۵-۲- بحث و نتیجه گیری..... ۱۳۷
- ۵-۶-۱- پیشنهادات..... ۱۴۳
- ۵-۶-۲- پیشنهادات حاصل از تحقیق..... ۱۴۳
- ۵-۶-۳- پیشنهادات برای تحقیقات بعدی..... ۱۴۵
- پیوست ها..... ۱۴۷
- منابع و مآخذ..... ۱۵۳

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۴-۱)- نتایج مربوط به سن مریبان.....	۷۰
جدول (۴-۲)- نتایج مربوط به سابقه مربیگری مریبان.....	۷۰
جدول (۴-۳)- نتایج مربوط به سطح تحصیلات مریبان.....	۷۰
جدول (۴-۴)- نتایج مربوط به رشته تحصیلی مریبان.....	۷۱
جدول (۴-۵)- نتایج مربوط به درجه مربیگری مریبان.....	۷۲
جدول (۴-۶)- نتایج مربوط به سطح مربیگری مریبان.....	۷۲
جدول (۴-۷)- نتایج مربوط به وجود برنامه های استعدادیابی در باشگاه ها.....	۷۳

- جدول (۴-۸) - نتایج مربوط به وجود الگوی استعدادیابی فوتبال در ایران..... ۷۴
- جدول (۴-۹) - نتایج مربوط به ضرورت وجود الگوی استعدادیابی در ایران..... ۷۴
- جدول (۴-۱۰) - نتایج مربوط به توجه به استعدادیابی فوتبال در استان تهران..... ۷۵
- جدول (۴-۱۱) - نتایج مربوط به توجه به استعدادیابی و پرورش استعدادها در باشگاه مورد فعالیت
مربیان..... ۷۵
- جدول (۴-۱۲) - نتایج مربوط به آشنایی مربیان با روش های علمی استعدادیابی..... ۷۶
- جدول (۴-۱۳) - نتایج مربوط به روش استعدادیابی در باشگاه محل فعالیت مربیان..... ۷۷
- جدول (۴-۱۴) - نتایج مربوط به بهترین روش استعدادیابی..... ۷۷
- جدول (۴-۱۵) - نتایج مربوط به نحوه جذب بازیکن..... ۷۸
- جدول (۴-۱۶) - نتایج مربوط به بهترین نحوه برای جذب بازیکن..... ۷۹
- جدول (۴-۱۷) - نتایج مربوط به رضایت مربیان از نحوه جذب بازیکن..... ۷۹
- جدول (۴-۱۸) - نتایج مربوط به وجود مدرسه فوتبال در باشگاه محل فعالیت مربیان..... ۸۰
- جدول (۴-۱۹) - نتایج مربوط به وجود مدارس فوتبال در رده های مختلف سنی در باشگاهها..... ۸۱
- جدول (۴-۲۰) - نتایج مربوط به مناسب ترین دامنه سن برای استعدادیابی..... ۸۱
- جدول (۴-۲۱) - نتایج مربوط به نهادی که باید نقش اساسی در فرآیند استعدادیابی بازی کند..... ۸۲
- جدول (۴-۲۲) - نتایج مربوط به مناسب ترین گروه برای استعدادیابی..... ۸۳
- جدول (۴-۲۳) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند استعدادیابی فوتبال در استان تهران دارد..... ۸۳
- جدول (۴-۲۴) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند پرورش استعدادها فوتبال دارد..... ۸۴
- جدول (۴-۲۵) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند پرورش استعدادها در استان تهران دارد..... ۸۵
- جدول (۴-۲۶) - نتایج مربوط به درجه اهمیت درپیل زدن از نظر مربیان..... ۸۶
- جدول (۴-۲۷) - نتایج مربوط به درجه اهمیت شوت زدن از نظر مربیان..... ۸۷
- جدول (۴-۲۸) - نتایج مربوط به درجه اهمیت پاس دادن از نظر مربیان..... ۸۸
- جدول (۴-۲۹) - نتایج مربوط به درجه اهمیت کنترل توپ از نظر مربیان..... ۸۹
- جدول (۴-۳۰) - نتایج مربوط به درجه اهمیت زدن ضربات ایستگاهی از نظر مربیان..... ۹۰
- جدول (۴-۳۱) - نتایج مربوط به درجه اهمیت جاگیری مناسب از نظر مربیان..... ۹۱

- جدول (۴-۳۲)- نتایج مربوط به درجه اهمیت پاس دادن و نفوذ کردن از نظر مربیان..... ۹۲
- جدول (۴-۳۳)- نتایج مربوط به درجه اهمیت حرکات بدون توپ از نظر مربیان..... ۹۳
- جدول (۴-۳۴)- نتایج مربوط به درجه اهمیت تخصص زیاد در یک پست از نظر مربیان..... ۹۴
- جدول (۴-۳۵)- نتایج مربوط به درجه اهمیت تخصص متوسط در چند پست از نظر مربیان..... ۹۵
- جدول (۴-۳۶)- نتایج مربوط به درجه اهمیت قدرت تصمیم گیری و انتخاب از نظر مربیان..... ۹۶
- جدول (۴-۳۷)- نتایج مربوط به درجه اهمیت تمرکز از نظر مربیان..... ۹۷
- جدول (۴-۳۸)- نتایج مربوط به درجه اهمیت انگیزه از نظر مربیان..... ۹۸
- جدول (۴-۳۹)- نتایج مربوط به درجه اهمیت اعتماد به نفس از نظر مربیان..... ۹۹
- جدول (۴-۴۰)- نتایج مربوط به درجه اهمیت خلاقیت و ابتکار از نظر مربیان..... ۱۰۰
- جدول (۴-۴۱)- نتایج مربوط به درجه اهمیت جثه از نظر مربیان..... ۱۰۱
- جدول (۴-۴۲)- نتایج مربوط به درجه اهمیت قد از نظر مربیان..... ۱۰۲
- جدول (۴-۴۳)- نتایج مربوط به درجه اهمیت طول پا از نظر مربیان..... ۱۰۳
- جدول (۴-۴۴)- نتایج مربوط به درجه اهمیت محیط دور ران از نظر مربیان..... ۱۰۴
- جدول (۴-۴۵)- نتایج مربوط به درجه اهمیت وزن از نظر مربیان..... ۱۰۵
- جدول (۴-۴۶)- نتایج مربوط به درجه اهمیت سرعت از نظر مربیان..... ۱۰۶
- جدول (۴-۴۷)- نتایج مربوط به درجه اهمیت چابکی از نظر مربیان..... ۱۰۷
- جدول (۴-۴۷)- نتایج مربوط به درجه اهمیت قدرت انفجاری از نظر مربیان..... ۱۰۸
- جدول (۴-۴۸)- نتایج مربوط به درجه اهمیت استقامت از نظر مربیان..... ۱۰۹
- جدول (۴-۴۹)- نتایج مربوط به درجه اهمیت انعطاف پذیری از نظر مربیان..... ۱۱۰
- جدول (۴-۵۰)- نتایج مربوط به درجه اهمیت تعصب تیمی از نظر مربیان..... ۱۱۱
- جدول (۴-۵۱)- نتایج مربوط به درجه اهمیت روحیه کار تیمی از نظر مربیان..... ۱۱۲
- جدول (۴-۵۲)- نتایج مربوط به درجه اهمیت اطاعت و نظم پذیری از نظر مربیان..... ۱۱۳
- جدول (۴-۵۳)- نتایج مربوط به درجه اهمیت مسئولیت پذیری از نظر مربیان..... ۱۱۴
- جدول (۴-۵۴)- نتایج مربوط به درجه اهمیت احترام به ضوابط از نظر مربیان..... ۱۱۵
- جدول (۴-۵۵)- مربوط به مقایسه اهمیت شاخص های استعدادیابی در فوتبال..... ۱۱۶

- جدول (۴-۵۶) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت شاخص های استعدادیابی در فوتبال..... ۱۱۶
- جدول (۴-۵۷) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تکنیک انفرادی..... ۱۱۷
- جدول (۴-۵۸) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تکنیک انفرادی..... ۱۱۷
- جدول (۴-۵۹) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تاکتیک انفرادی..... ۱۱۸
- جدول (۴-۶۰) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تاکتیک انفرادی..... ۱۱۸
- جدول (۴-۶۱) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱۱۹
- جدول (۴-۶۲) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱
- جدول (۴-۶۳) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های ساختار بدنی..... ۱۲۰
- جدول (۴-۶۴) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص ها ساختار بدنی..... ۱۲۰
- جدول (۴-۶۵) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های جسمانی - حرکتی..... ۱۲۱
- جدول (۴-۶۶) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های جسمانی حرکتی..... ۱
- جدول (۴-۶۷) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱۲۲
- جدول (۴-۶۸) - آزمون فریدمن مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱۲۲
- جدول (۴-۶۹) - مربوط به ارائه راهکار های استعدادیابی و پرورش استعدادهای فوتبال..... ۱۲۴
- جدول (۴-۷۰) - آزمون فریدمن مربوط به ارائه راهکار های استعدادیابی و پرورش استعدادهای فوتبال..... ۱۲۵
- جدول (۴-۷۱) - مربوط به مهمترین مشکلات استعدادیابی فوتبال..... ۱۲۶
- جدول (۴-۷۲) - آزمون فریدمن مربوط به مهمترین مشکلات استعدادیابی فوتبال..... ۱۲۷
- جدول (۴-۷۳) - مربوط به بررسی بهترین روش برای شناسایی بازیکنان مستعد در فوتبال..... ۱۲۷
- جدول (۴-۷۴) - آزمون خي دو مربوط به بررسی بهترین روش برای شناسایی بازیکنان مستعد در فوتبال..... ۱۲۸
- جدول (۴-۷۵) - مربوط به بهترین دامنه سنی برای استعدادیابی در فوتبال..... ۱۲۸
- جدول (۴-۷۶) - آزمون خي دو مربوط به بهترین دامنه سنی برای استعدادیابی در فوتبال..... ۱۲۸
- جدول (۴-۷۷) - مربوط به شناسایی نقش آموزش و پرورش در استعدادیابی بازیکنان فوتبال..... ۱۲۹
- جدول (۴-۷۸) - آزمون خي دو مربوط به شناسایی نقش آموزش و پرورش در استعدادیابی بازیکنان فوتبال..... ۱۲۹

عنوان	صفحه
نمودار (۱-۴) - نتایج مربوط به سطح تحصیلات مربیان.....	۷۱
نمودار (۲-۴) - نتایج مربوط به رشته تحصیلی مربیان.....	۷۱
نمودار (۳-۴) - نتایج مربوط به درجه مربیگری مربیان.....	۷۲
نمودار (۴-۴) - نتایج مربوط به سطح مربیگری مربیان.....	۷۳
نمودار (۵-۴) - نتایج مربوط به وجود برنامه های استعدادیابی در باشگاه ها.....	۷۳
نمودار (۶-۴) - نتایج مربوط به وجود الگویی استعدادیابی فوتبال در ایران.....	۷۴
نمودار (۷-۴) - نتایج مربوط به ضرورت وجود الگو های استعدادیابی در ایران.....	۷۵
نمودار (۸-۴) - نتایج مربوط به توجه به استعدادیابی فوتبال در استان تهران.....	۷۵
نمودار (۹-۴) - نتایج مربوط به توجه به استعدادیابی و پرورش استعدادها در باشگاه مورد فعالیت مربیان.....	۷۶
نمودار (۱۰-۴) - نتایج مربوط به آشنایی مربیان با روش های علمی استعدادیابی.....	۷۶
نمودار (۱۱-۴) - نتایج مربوط به روش استعدادیابی در باشگاه محل فعالیت مربیان.....	۷۷
نمودار (۱۲-۴) - نتایج مربوط به بهترین روش استعدادیابی.....	۷۷
جدول (۱۳-۴) نتایج مربوط به نحوه جذب بازیکنان.....	۷۸
نمودار (۱۴-۴) نتایج مربوط به بهترین نحوه جذب بازیکن.....	۷۹
نمودار (۱۵-۴) - نتایج مربوط به رضایت مربیان از نحوه جذب بازیکن.....	۸۰
نمودار (۱۶-۴) نتایج مربوط به وجود مدرسه فوتبال در باشگاه محل فعالیت مربیان.....	۸۰
نمودار (۱۷-۴) - نتایج مربوط وجود مدارس فوتبال در رده های مختلف سنی در باشگاه.....	۸۱
نمودار (۱۸-۴) - نتایج مربوط به مناسب ترین دامنه سن برای استعدادیابی.....	۸۲
نمودار (۱۹-۴) - نتایج مربوط به نهاد اساسی در فرآیند استعدادیابی.....	۸۲
نمودار (۲۰-۴) - نتایج مربوط به مناسب ترین گروه برای استعدادیابی.....	۸۳
نمودار (۲۱-۴) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند استعدادیابی فوتبال در استان تهران بازی می کند.....	۸۴
نمودار (۲۲-۴) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند پرورش استعدادهای فوتبال بازی می کند.....	۸۴
نمودار (۲۳-۴) - نتایج مربوط به نهادی که نقش اساسی در فرآیند پرورش استعدادها در استان تهران دارد.....	۸۵
نمودار (۲۴-۴) - نتایج مربوط به درجه اهمیت دریل زدن از نظر مربیان.....	۸۶

- نمودار (۴-۲۵) - نتایج مربوط به درجه اهمیت شوت زدن از نظر مربیان..... ۸۷
- نمودار (۴-۲۶) - نتایج مربوط به درجه اهمیت پاس دادن از نظر مربیان..... ۸۸
- نمودار (۴-۲۷) - نتایج مربوط به درجه اهمیت کنترل توپ از نظر مربیان..... ۸۹
- نمودار (۴-۲۸) - نتایج مربوط به درجه اهمیت زدن ضربات ایستگاهی از نظر مربیان..... ۹۰
- نمودار (۴-۲۹) - نتایج مربوط به درجه اهمیت جاگيري مناسب از نظر مربیان..... ۹۱
- نمودار (۴-۳۰) - نتایج مربوط به درجه اهمیت پاس دادن و نفوذ کردن از نظر مربیان..... ۹۲
- نمودار (۴-۳۱) - نتایج مربوط به درجه اهمیت حرکات بدون توپ از نظر مربیان..... ۹۳
- نمودار (۴-۳۲) - نتایج مربوط به درجه اهمیت تخصص زیاد در یک پست از نظر مربیان..... ۹۴
- نمودار (۴-۳۳) - نتایج مربوط به درجه اهمیت تخصص متوسط در چند پست از نظر مربیان..... ۹۵
- نمودار (۴-۳۴) - نتایج مربوط به درجه اهمیت قدرت تصمیم گیری و انتخاب از نظر مربیان..... ۹۶
- نمودار (۴-۳۵) - نتایج مربوط به درجه اهمیت تمرکز از نظر مربیان..... ۹۷
- نمودار (۴-۳۶) - نتایج مربوط به درجه اهمیت انگیزه از نظر مربیان..... ۹۸
- نمودار (۴-۳۷) - نتایج مربوط به درجه اهمیت اعتماد به نفس از نظر مربیان..... ۹۹
- نمودار (۴-۳۸) - نتایج مربوط به درجه اهمیت خلاقیت و ابتکار از نظر مربیان..... ۱۰۰
- نمودار (۴-۳۹) - نتایج مربوط به درجه اهمیت جئه از نظر مربیان..... ۱۰۱
- نمودار (۴-۴۰) - نتایج مربوط به درجه اهمیت قد از نظر مربیان..... ۱۰۲
- نمودار (۴-۴۱) - نتایج مربوط به درجه اهمیت طول پا از نظر مربیان..... ۱۰۳
- نمودار (۴-۴۲) - نتایج مربوط به درجه اهمیت محیط دور ران از نظر مربیان..... ۱۰۴
- نمودار (۴-۴۳) - نتایج مربوط به درجه اهمیت وزن از نظر مربیان..... ۱۰۵
- نمودار (۴-۴۴) - نتایج مربوط به درجه اهمیت سرعت از نظر مربیان..... ۱۰۶
- نمودار (۴-۴۵) - نتایج مربوط به درجه اهمیت چابكي از نظر مربیان..... ۱۰۷
- نمودار (۴-۴۶) - نتایج مربوط به درجه اهمیت قدرت انفجاري از نظر مربیان..... ۱۰۸
- نمودار (۴-۴۷) - نتایج مربوط به درجه اهمیت استقامت از نظر مربیان..... ۱۰۹
- نمودار (۴-۴۸) - نتایج مربوط به درجه اهمیت انعطاف پذيري از نظر مربیان..... ۱۱۰
- نمودار (۴-۴۹) - نتایج مربوط به درجه اهمیت تعصب تیمي از نظر مربیان..... ۱۱۱

- نمودار (۴-۵۰) - نتایج مربوط به درجه اهمیت روحیه کار تیمی از نظر مربیان..... ۱۱۲
- نمودار (۴-۵۱) - نتایج مربوط به درجه اهمیت اطاعت و نظم پذیری از نظر مربیان..... ۱۱۳
- نمودار (۴-۵۲) - نتایج مربوط به درجه اهمیت مسئولیت پذیری از نظر مربیان..... ۱۱۴
- نمودار (۴-۵۳) - نتایج مربوط به درجه اهمیت احترام به ضوابط از نظر مربیان..... ۱۱۵
- نمودار (۴-۵۴) - نتایج مربوط به اهمیت شاخص های استعدادیابی فوتبال..... ۱۱۷
- نمودار (۴-۵۵) - مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تاکتیک انفرادی..... ۱۱۸
- نمودار (۴-۵۶) - نتایج مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های مهارتی - تاکتیک انفرادی..... ۱۱۹
- نمودار (۴-۵۷) - نتایج مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱۲۰
- نمودار (۴-۵۸) - نتایج مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های ساختار بدنی..... ۱۲۱
- نمودار (۴-۵۹) - نتایج مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های جسمانی حرکتی..... ۱۲۲
- نمودار (۴-۶۰) - نتایج مربوط به مقایسه اهمیت زیر شاخص های روانشناختی..... ۱۲۳

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل (۱-۱) - اثر بخشی فرآیند استعدادیابی.....	۱۰
شکل (۲-۱) الگوی استعدادیابی عمومی.....	۱۱
شکل (۳-۱) الگوی استعدادیابی ویژه.....	۱۲
شکل (۴-۱) - زمانبندی تمرینات بلند مدت از نظر بومپا.....	۱۴
شکل (۵-۱) - معیار های ویژه استعدادیابی در برخی از رشته های ورزشی.....	۱۵
شکل (۱-۲) - الگوی استعدادیابی ورزشی در کشور شوروی سابق.....	۲۹
شکل (۲-۲) - الگوی استعدادیابی در کشور چین.....	۳۰
شکل (۳-۲) - الگوی استعدادیابی در کشور انگلستان.....	۳۱
شکل (۴-۲) - سیستم کشف و پرورش استعداد های ورزشی در کشور استرالیا.....	۳۲
شکل (۵-۲) - مراحل سه گانه کشف و پرورش استعدادها.....	۳۲
شکل (۶-۲) - الگوی پیشنهادی برای استعدادیابی ورزشی در ایران.....	۳۳

- شکل (۷-۲)-مراحل رشد و قسمت های آموزشی هر يك از سنين مختلف در اتحاديه فوتبال آلمان. ۳۶
- شکل (۸-۲)- گروهبندي در فرآيند استعداديابي کشور آلمان..... ۳۷
- شکل (۹-۲)- الگوي پرورش استعدادها در کشور آلمان..... ۳۷
- شکل (۱۰-۲)- سيستم پرورش استعدادها در کشور آمریکا..... ۳۹
- شکل (۱۱-۲)- سن شروع تمرينات عمومي و ویژه در استعداديابي و سن رسيدن به اوج عملکرد ورزش ۴۳
- شکل (۱۲-۲)- معيارهاي مورد نیاز استعداديابي فوتبال از نظر ويليامز و فرانکس..... ۴۵
- شکل (۱۳-۲)- نکاتي که منجر به پيشرفت بازیکنان جوان مي شود..... ۴۶
- شکل (۱۴-۲)- مراحل رشد و پيشرفت در فوتبال..... ۴۸

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تدوین شاخص های استعدادیابی فوتبال و ارائه راهکارها برای پرورش استعدادها از نظر مربیان فوتبال رده های پایه استان تهران می باشد. کلیه مربیان تیم های پایه فوتبال لیگ آسیا ویزن استان تهران جامعه آماری این پژوهش هستند، نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان ۴۵ مربی انتخاب شده است. بدین منظور به دلیل نبودن پرسشنامه استاندارد در این زمینه، محقق با استفاده از نظرات اساتید تربیت بدنی و علوم ورزشی و مربیان پایه تیم ملی فوتبال اقدام به طراحی پرسشنامه نموده است، اعتبار صوری و محتوایی پرسشنامه توسط اساتید تربیت بدنی و مربیان فوتبال تایید شده است، و ضریب پایایی آن با استفاده از فرمول آلفا کراباخ ۸۶ صدم به دست آمده است. بعد از دریافت اطلاعات از آزمودنی ها، با استفاده از نرم افزار (Excel) و (Spss) از طریق آماری توصیفی و آمار استنباطی "آزمون خی دو" و "آزمون فریدمن" اقدام به تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه نموده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین شاخص های استعدادیابی فوتبال و راهکارهای ارائه شده برای پرورش استعدادها تفاوت معناداری وجود دارد، بر اساس نتایج بدست آمده مهمترین شاخص برای استعدادیابی در فوتبال شاخص مهارتی - تکنیک انفرادی است، و از میان زیر شاخص های مهارتی- تکنیک انفرادی (پاس دادن)، مهارتی- تاکتیک انفرادی (جاگیری مناسب)، آنتروپومتریک (قد)، جسمانی- حرکتی (سرعت) مهمترین شاخص ها برای استعدادیابی در فوتبال هستند، مهمترین راهکار برای استعدادیابی و پرورش استعدادها در فوتبال تشکیل کمیته تخصصی استعدادیابی فوتبال در باشگاه ها، و تشکیل مدرسه شبانه روزی تخصصی فوتبال است، دامنه سنی ۸ تا ۱۰ سال بهترین دامنه سنی برای استعدادیابی در فوتبال است، و همچنین ۱۰ شاخص برتر از بین ۳۰ شاخص معرفی شده به ترتیب میانگین رتبه ای از بیشترین به کمترین عبارت اند از: کنترل توپ، پاس دادن، جاگیری مناسب، قد، پاس دادن و نفوذ کردن، جثه، سرعت، قدرت تصمیم گیری و انتخاب، حرکت بدون توپ و مسئولیت پذیری.

کلید واژه: استعدادیابی فوتبال، پرورش استعدادها، فوتبال، فوتبال.

فصل اول

مقدمه و معرفی

نقش ورزش به عنوان یکی از عوامل تأمین کننده سلامت جسمانی و روانی افراد جامعه بر کسی پوشیده نیست. یکی از ابعاد ورزش که می تواند انگیزه های مناسبی برای ورزش کردن در افراد جامعه به ویژه نوجوانان و جوانان ایجاد کند، ورزش قهرمانی است. فرآیند صحیح حرکت در ورزش قهرمانی می تواند متضمن جذب افراد مناسب و در نهایت کسب نتایج بهتر در سطوح مختلف ورزش قهرمانی و در نتیجه ایجاد چنین انگیزه های باشد.

امروزه در کنار روشهای متعددی که بسیاری از کشورها ی صاحب نام ورزش برای کسب موفقیت در عرصه های ورزش استفاده می کنند، استعدادیابی به عنوان یک روش علمی، متداول، فاقد زیان، قانونمند، موثر، با داشتن جنبه های مثبت دیگر برای هدایت نوجوانان به سمت ورزش قهرمانی مورد قبول همگان است (تجاری، ۱۳۸۷).

استعدادیابی فرآیندی است که از طریق آن نوجوانان و جوانان ارزیابی می شوند و به شرکت در رشته های مناسب که امید موفقیت بیشتری از آنها می رود تشویق و هدایت می شوند. ارزیابی های مذکور از طریق برخی آزمون ها و معیارهای استاندارد انجام می شود. در بیشتر ورزش ها این فرآیند، پیش از این که کودک قادر به تصمیم گیری و انتخاب رشته ورزشی باشد انجام می شود. هدف اصلی استعدادیابی، شناسایی و انتخاب ورزشکارانی است که بیشترین توانایی را برای رشته خاص دارا باشند (پلتولا^۱، ۱۹۹۲).

پلتولا استعداد ورزشی را به معنای برخورداری از مهارتهای ورزشی بالاتر از حد متوسط در مقایسه با سایر رقبای همان رده سنی و نیز ظرفیت موفقیت در یک سطح رقابتی بالاتر می داند (پلتولا، ۱۹۹۲).

تامسون و بی وایس^۲ استعدادیابی را فرآیندی می دانند که از طریق آن کودکان تشویق به شرکت در فعالیت ورزشی می شوند که در آن ورزش قابلیت کسب موفقیت را دارند و در این راستا تعیین و ارزیابی پارامترهایی که سطح توانایی و ظرفیت کودک را نشان می دهد قابل توجه است و بایستی براساس رشد و سطح آمادگی کودکان طراحی شود (تامسون و بی وایس، ۱۹۸۵).

در ایران پرورش قهرمانان و کسب مدال حداقل در حد یک آرزو مطرح بوده و تلاشهایی برای تحقق شکل صحیحی از آن لازم و ضروری به نظر می رسد. با این حال باید اذعان نمود که تا تنظیم یک برنامه ملی و هدفمند برای قهرمان پروری مسیر دشواری در پیش داریم و شاید بتوان مسئله استعدادیابی را یکی از گام های بنیادین و اولیه در خصوص تدوین برنامه ملی قهرمان پروری به حساب آورد (قراخانلو و افضل پور ۱۳۸۶).

شناخت کافی از علوم ورزشی در رسیدن به اوج موفقیت دارای اهمیت بسیاری است، اما به کارگیری این علوم بدون تعیین پیش نیازهای اولیه فرصت به کارگیری مفید علوم را محدود می کند.

1- Peltola

1- Thomson and Beavais

با عنایت به این مطلب، از جمله وظایف مربیان، غیر از آگاهی از علوم ورزشی و نقش هر یک در موفقیت، توانایی در انتخاب نیروهای مستعد برای رشته مورد نظر است که به نظر بیشتر صاحب نظران و متخصصان فن عاملی فوق العاده مهم و پیش نیاز اولیه و لازم برای موفقیت در ورزش است. بی شک بی توجهی به برخی از عوامل یا پیش نیازهای اولیه و تعیین کننده که تحت عنوان استعدادیابی مطرح است، اگر چه احتمال موفقیت را ناممکن نمی سازد، اما بی تردید محدود و ضعیف خواهد کرد. این پیش نیازها می توانند دارای جنبه آنترپومتریکی^۱، فیزیولوژیک، مهارتی و روانی باشند. بیشتر مربیان ورزشکاران را براساس دارا بودن ویژگی های خاص انتخاب می کردند، اما تقریباً از دهه ۷۰ به بعد بسیاری از کشورهای اروپا شرقی، برنامه منظمی را تحت عنوان استعدادیابی شروع و در عرضه ورزش قهرمانی مقاماتی نیز کسب کرده اند (ابراهیم و همکاران، ۱۳۸۱).

۱-۲- مبانی نظری تحقیق

از آنجا که استعدادها تا حدودی اختصاصی هستند، فردی ممکن است برای فعالیت خاص، مستعد و برای فعالیت دیگر کم استعداد باشد. دامنه استعداد در برخی افراد گسترده و در برخی افراد دیگر محدود می باشد. گروهی ممکن است فقط در یک رشته ورزشی مستعد باشند، در حالی که گروهی دیگر ممکن است در چند رشته استعداد داشته باشند (هادوی، ۱۳۸۷).

تمایل به شناسایی استعدادهای ورزشی در بسیاری از کشورها طی سالهای اخیر افزایش یافته است (ابوت و کولینز ۲۰۰۲)، به عنوان مثال استرالیا در سال ۱۹۹۴ طرح جستجوی استعدادهای درخشان را برای شناسایی و توسعه استعدادهای، در یک چهار چوب زمانی مشخص برای بازیهای المپیک ۲۰۰۰ سیدنی راه اندازی کرد. المپیک ۲۰۰۰ سیدنی موفقترین دوره بازی های المپیک برای استرالیا بود و در این دوره از بازیها استرالیا به موفقیت های بزرگ ورزشی دست یافت. با این وجود به نظر می رسد که بسیاری از برنامه ها به شناسایی زود هنگام استعدادهای تمرکز دارند که اغلب به منظور انتخاب بهترین جوانان، که احتمال، تبدیل شدن به بازیکنان بزرگ را دارند خواهد بود. در حالی که روند پرورش و توسعه بسیار مهم است و تا حدودی مورد غفلت قرار گرفته است. استرالیا دارای طرح ملی استعدادیابی ورزشی است، که این طرح با همکاری انستیتو ورزش استرالیا، آکادمی های ورزش و سازمانهای ورزشی شهرها و مناطق مختلف کشور به اجرا در می آید (روسل و همکاران^۳، ۲۰۰۵).

استعدادیابی نظامدار و برنامه های پیشرفت در ورزش هایی که موفقیت در آنها به ویژگی های آنترپومتریکی، فیزیولوژیکی و مهارت های حرکتی بستگی دارد، گسترش پیدا کرده است (ابراهیم و همکاران، ۱۳۸۱).

2- Anthropometric
1- Abbott and Collins
3- Russell et al